



## Avrasya Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi

Dergi Web sayfası: <http://dergipark.gov.tr/ader>

ISSN 2651 - 5067

### ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN OKUMA EĞİLİMLERİNİN İNCELENMESİ<sup>1</sup>

#### EXAMINATION OF READING TRENDS OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS

**Zekerya BATUR\***

\* Doç. Dr. Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı Türkçe Eğitimi Bilim Dalı, zekerya.batur@usak.edu.tr

**Halil Ziya ÖZCAN\*\***

\*\* Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı  
Doktora Öğrencisi

**Yaşar Ceren SAĞCAN\*\*\***

\*\*\* Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı  
Yüksek Lisans Öğrencisi

*Gönderilme Tarihi: 21.04.2019*

*Kabul Tarihi : 19.06.2019*

**Özet:** Okuma becerisi, ana dili eğitiminde anlama becerisinin kazandırılmasında önemli bir yere sahiptir. Bu beceri aracılığıyla öğrencinin sözcük dağarcığı artmakta, öğrenci hem yazılı hem de sözlü olarak kendini daha iyi bir şekilde ifade edebilmektedir. Buna bağlı olarak günümüzde öğrencilerin hangi sınıfta ne tür kitap okuduğu merak konusu olmuştur. Bu çalışma, ortaokul 5, 6, 7 ve 8. sınıf

<sup>1</sup> Bu çalışma, I. Uluslararası Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Sempozyumunda (2-4 Mayıs 2019, Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

öğrencilerinin okuma eğilimlerinin belirlenmesini amaçlamaktadır. Çalışma, betimsel olup araştırmada yöntem olarak tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma grubunu, bir devlet okulunda öğrenim gören toplam 311 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır. Ortaokul öğrencilerinin okuma eğilimlerinin belirlenmesini amaçlayan bu çalışmanın veri toplama aşamasında MEB'in resmi e-okul sisteminde yer alan ve sınıf rehber öğretmenleri tarafından oluşturulan sınıf kitaplığından yararlanılmıştır. Yapılan bu çalışma Uşak merkez ilçede yer alan bir ortaokul ve bu okulda öğrenim gören öğrencilerin e-okul sistemindeki sınıf kitaplıklarında yer alan kitaplar ile sınırlandırılmıştır. Çalışma grubunda yer alan her bir öğrencinin okuduğu kitap Excel dosyasına araştırmacılar tarafından aktarılmış, daha sonra kitaplar türlerine göre kodlanmıştır. Yapılan kodlamanın geçerliliğini ve güvenilirliğini arttırmak amacı ile kodlamalar uzmanlık alanı Türkçe eğitimi ve ölçme değerlendirme olan üç uzmanın görüşüne sunulmuştur. Alınan dönütler çerçevesinde gerekli düzeltmeler yapılmış olup kodlamalara son hâli verilmiştir. Çalışmanın sonucunda 5. sınıf öğrencilerinin toplam 312 farklı kitap, hem kız hem de erkek öğrencilerin en çok "Nasrettin Hoca Fıkraları" adlı kitabı; 6. sınıf öğrencilerinin toplam 353 farklı kitap, kız öğrencilerin en çok "Küçük Prens" adlı kitabı, erkek öğrencilerin ise en çok "Yalnız Efe" adlı kitabı; 7. sınıf öğrencilerinin toplam 308 farklı kitap, hem kız hem de erkek öğrencilerin en çok "Nutuk" adlı kitabı; 8. sınıf öğrencilerinin toplam 80 farklı kitap, kız öğrencilerin en çok "Şeker Portakalı" adlı kitabı, erkek öğrencilerin ise en çok "Beni Neden Sevmedin?" adlı kitabı okuduğu belirlenmiştir.

---

**Anahtar Kelimeler:** Ortaokul, okuma, okuma eğilimi, e-sınıf kitaplığı

---

**Abstract:** Reading skill has an important role in gaining understanding skills in mother language education. Through this skill, the student's vocabulary increases and the student is able to express himself better in both written and oral forms. Accordingly, it has been the subject of curiosity in which class students read what kind of books. This study aims to determine the reading trends of 5th, 6th, 7th and 8th grade students. This study is descriptive and the screening model is used as a method. The study group consisted of 311 primary school students studying in a public school. In the data collection phase of this study, which aims to determine the reading tendencies of primary school students, the class library created by the class guide teachers in the official e-school system of the ministry of education was utilized. This study is limited to a primary school in the central district of Uşak and the books in the class libraries in the e-school system of the students studying in this school. The books, were read by each student in the study group, were transferred to the Excel file by the researchers, then the books were coded according to their types. In order to increase the validity and reliability of the coding, three experts, who are specialized in the field of Turkish education and measurement assessment, have been consulted. The necessary corrections have been made within the framework of the received feedback and the coding has been finalized. The following results were determined from the study: The 5th grade students read a total of 312 different books and both female and male participants read most "Nasrettin Hoca Fıkraları", the 6th grade students read a total of 353

different books and female participants read most “Küçük Prens”, male participants read most “Yalnız Efe”, the 7th grade students read a total of 308 different books and both female and male participants read most “Nutuk” and the 8th grade students read a total of 80 different books and female participants read most “Şeker Portakalı”, male participants read most “Beni Neden Sevmedin?”.

---

**Keywords:** Secondary school, reading, reading tendency, e-class library

---

## 1. Giriş

İçinde yaşadığımız bilgi çağında değişen ve hızla gelişen dünya şartlarında zamanı yakalamak, çağa ayak uydurabilmek için toplumların bilgiye ulaşma ve öğrenme ihtiyacı günden güne artmaktadır. Toplumun birbirleriyle etkileşim süreci sözel iletişimden çok yazılı iletişime dönmekte bu nokta da okuma önemli hale gelmektedir. Gelişmelerin ve değişimin yön vericisi toplum olmanın en önemli unsuru ise çok ve sürekli okuyan, öğrenen topluluk olmaktadır.

İnsan hayatı boyunca öğrenmeye ve öğrendiklerinden yola çıkarak üretmeye gereksinim duymaktadır. Öğrenme sürecinde ise okuma en önemli unsur olarak bilinmektedir. Okuma, kolay olarak bilinen bir beceri olmanın aksine; görme, algılama, dikkat etme, hatırdaki tutma, seslendirme, anlamlandırma, sentez ve yorum yapabilme gibi unsurlardan oluşan zihnin aktif olduğu karmaşık bir süreçtir (Ungan, 2008). Okuyan birey farklı kaynaklardan yeni bilgi, durum, olay ve deneyimlerle karşılaşır ve kişisel gelişimine katkı sağlar (Özbay, 2007). Okuma, öğrencilerin bireysel, sosyal, bilişsel, duyuşsal, akademik ve çevresel gelişimlerini etkileyen önemli değişkenlerden bir tanesidir. İçinde bulunduğumuz bilgi ve teknoloji çağının gerektirdikleri ve her geçen gün hızla gelişimi okumayı önemli bir konuma yerleştirmektedir. Okumadan kastedilen salt kelimeleri seslendirmek değil onları bilişsel süreçlerden geçirerek anlamlandırmaktır. Bu bağlamda, birçok araştırmacı ve yazar tarafından okumanın tanımı yapılmıştır (Tinker ve McCullough, 1968; Göğüş, 1978; Wittrock, 1981; Durkin, 1989; Demirel, 1990; Haris ve Sipay, 1990; Alpay,1991; Tazebay,1995; Kavcar ve diğ, 1998; Bondanza, Kelly, Treewater, 1998; Gülerüz, 2000; Öz, 2001; Aytaş, 2003; Pardon,2004; Sever,2004; Akyol,2005; Karatay, 2007; Temizkan, 2007; Yıldız ve Ceviz 2008; Güneş, 2009; Bozpolat,2010; Batur,2012). Okuma aynı zamanda toplumlarında gelişimine katkı sunar. Okuma, bireysel anlamda gelişmiş bir kişiliğin, toplumsal anlamda da verimli bir ekonomi, demokratik bir yaşam ve sağlıklı bir toplumun en önemli şartlarından biridir (Devrimci, 1993, 5).

Okuma, insan hayatını zenginleştiren, insanın bilgi ve kültür edinmesinde anahtar rol oynayan ve hayat boyu geliştirilmesi gereken bir dil beceridir. Townsend'a (2002) göre okuma yeteneği arttıkça, özsayı da artmaktadır. Bu yüzden öğrencilerin okuma becerilerinin geliştirilmesi, eğitimin her kademesinde önemli bir hedef olarak düşünülmüştür. Okuma sürecinde okunan metin veya kitabın derinlemesine okunması gerekmektedir. Birey okuduğu metin ile kendi bilgi ve yaşantısı arasında bağlantı kurmalıdır. Okuma edimi, baştan sona, önümüzdeki metni okuma, yaşantıların geçmişi, şimdisi, geleceği arasında bir etkileşimdir (Göktürk,1997,132). Okuma çeşitli gelişme aşamalarından oluşan karmaşık bir süreçtir. Her şeyden önce sembollerin

tanındığı bir algılama sürecidir. Bunları zihinsel kavramlara dönüştürme daha sonra ortaya çıkar (Bamberger,1990,10). Çoşkun (2002) okuma hakkında şu ifadeleri kullanmaktadır; kişiye bilgi birikimi ve öğrettiklerinin yanında, kişisel gelişimini olumlu etkileyecek bakış açısı zenginliği, duyarlılık, çevresine ve kendisine karşı değerlilik hissi, empati yeteneği gibi değerler kazandırdığı da aşıkardır. Verilen tanımlardan yola çıkarak okuma yazılı harflerin göz ile görülerek ses ile seslendirilen zihinsel bir algılama süreci olarak tanımlanabilir. Çocukların okumayı sevmeleri ve hayat boyu sürdürmeleri için eğlenceli ortamlar oluşturmak çok önemlidir. Öğrencinin öncelikle bilişsel, dil gelişimine bunun yanında sosyal ve kültürel gelişimine de olumlu etki eden okuma becerisi okuma alışkanlığı ile doğru orantılıdır. Bu sebepten okuma alışkanlığı edinmek erken yaşlarda, okuma becerisinin kazanıldığı zamanlara uzanmaktadır. Okuma alışkanlığının kazanılmasını etkileyen birçok içsel ve dışsal etken bulunmaktadır. Okuma becerisi ve okuma alışkanlığı kazanmada merak ve ilgi gibi içsel motivasyonu artıran unsurlar bulunmaktadır ve öğrencinin kitap okuma eğilimine birer gösterge oluşturmaktadır. Öte yandan öğrencide okuma alışkanlığına; tanınma, sosyal olma, uyum, rekabet etme ve okuldan kaynaklanan okumalar gibi dışsal motivasyon kaynakları da etki etmektedir. Okuma alışkanlığı edinmiş ve zengin okumalar gerçekleştiren öğrencinin düşünce dünyası da, yaşantısı da farklı olur. Bu noktada Thorndike (1973) ve May'ın (1986) araştırmaları gösteriyor ki; okuyarak kelime hazinesi zenginleşen bireyin kavrama kabiliyetleri de diğer kişilere göre hızla gelişmektedir. Okuma alışkanlığı toplumların gelişmişlik düzeyinin göstergesi olarak kabul edilmektedir. Bu bağlamda gelişmiş toplumlarda okuma becerisi ve alışkanlığı yüksek insan modeli var olurken, gelişmekte olan toplumların henüz okuma becerisi, alışkanlığı ve kültürünün tam olarak oluşmadığı bilinmektedir.

Altmış beş ülkeden, on beş yaşında yaklaşık yirmi sekiz milyon öğrenciyi temsilen beş yüz on bin civarında öğrencinin katıldığı PISA 2015 uygulamasında Türkiye, okuma alanında OECD ortalamasının (460) altında kalarak 428 puanla 72 ülke arasında 50. sırada yer alabilmiştir (URL-1, 2015). Bu tablo bize, ülkemizdeki genç neslin okumadaki zayıflığını ya da beklenen seviyeye henüz ulaşamadığını ortaya koyan somut bir veriyi yansıtmaktadır. Ülkemizde yapılan başka bir araştırmadan ise uluslararası yapılmış bu araştırmanın sonuçlarına çok yakın veriler elde edilmiştir. Kültür Bakanlığının 2011 yılında açıkladığı Türkiye Okuma Kültürü Haritası araştırmasının sonuçlarına göre; yılda ortalama 7,2 kitap okunmaktadır. Yine Çocuk Vakfının 2006 yılında yaptığı bir araştırmada, ülkemizde nüfusun %40'ının hayatı boyunca kütüphaneye gitmemiş olduğu, genç nüfusun %70'inin hiç okumadığı ve yetişkinlerin nerdeyse tamamının (%95'i) televizyon izlemekte olduğu verilerine ulaşılmıştır. Yapılan araştırmalar Türkiye'nin düzenli kitap okuma alışkanlığının olmadığını açıkça göstermektedir. Bu noktadan yola çıkarak tekrar vurgulanması gereken husus kişinin okumaya karşı duyduğu istek ve arzunun okuma motivasyonunu dolayısıyla okuma eğilimini arttırdığıdır.

Eğilimin tanımı Cevzci (1999) tarafından; "Bir şeyde, bir nesnede potansiyel olarak bulunan nitelik. Bir cismi herhangi bir nesneye doğru harekete geçiren güç ya da etki. İnsanın etkinliğini çoğunluk haz sağlayan amaçlara doğru yönelten güç. Var olan bir şeyde o şeyin durumunu değiştirmeye yönelik potansiyel. İnsanları belli davranışlara

yönelten duygu ve güç” şeklinde yapılmıştır. TDK (2019) güncel Türkçe sözlüğünde ise eğilim; “Bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelme, meyil, temayül” olarak tanımlanmıştır. Okuma eğiliminin harekete geçmesi için okuma istek ve arzusunun yani motivasyonun yüksek olması şarttır. Bunun yanında okuma eğilimi; bireysel farklılık, kültür farklılığı, eğitim düzeyi, sosyoekonomik durum farklılığı, yaş, cinsiyet vb. gibi çeşitli unsurlardan dolayı farklılık göstermektedir.

Okuma eğiliminin oluşması için bireylerde okuma isteğini ortaya çıkaran faktörler içsel ve dışsal motivasyon süreçleri olarak tanımlanmıştır (Wang ve Guthrie, 2004). Dışsal değer, ödül, ceza, aile beklentisi vb. çeşitli faktörler dışsal motivasyon unsurlarıdır ve bireyin bu unsurlar dahilinde okumaya yönelmesi dışsal olarak motive olduğunu göstermektedir. Buna karşılık bireyin herhangi bir aktivitede yer almak için kişisel ilgi ve merakı varsa bu içsel motivasyonun var olmasıyla ilgilidir (Deci, Ryan ve Edward, 1985). Bu noktada okuma eğilimi ve alışkanlığı her ne kadar ödül, ceza, değer faktörlerine bağlı olarak gelişen dışsal motivasyondan önemli ölçüde etkilense de, okumaya eğilimin asıl belirleyicisi ilgi ve merak gibi içsel motivasyon kaynaklarıdır. Yalnızca dışsal motivasyon kaynaklarıyla okuma alışkanlığı edinmiş, okumaya eğilim göstermiş olan kişi bir süre sonra bu faktörlerin ortadan kalkmasıyla ya da etkisinin azalmasıyla okuma alışkanlığını bırakmaya başlayacaktır. Bireyin hayatı boyunca devam ettireceği alışkanlık ve eğilim gösterdiği bu sürecin en başında elbette ki rol model olan anne-baba, öğretmen, arkadaş vb. gibi dış faktörler gelmektedir fakat bu alışkanlığının devamlılığı için bireydeki içsel dinamiklerin sürekli olarak canlı tutulması daha önemlidir. Schunk (2009) tarafından psikolojik bir süreç olarak açıklanan motivasyon; kişinin okumaya karşı duyduğu istek ve arzusu olarak tanımlanmıştır. İhtiyaç-itki-davranış olarak açıklanan motivasyon süreci, okuma konusu ele alındığında; ihtiyaç okumayı, itki içsel motivasyonu, davranış ise okuma eyleminin gerçekleşmesi olarak bilinmektedir. Bu bağlamda bireyin okumaya eğilim göstermesi için dışsal motivasyon faktörlerden önce bu eylemi bir ihtiyaç olarak görmesi, daha sonra içsel motivasyonunu tetikleyen unsurlara sahip olması ve bu durumun davranışa dönüşmesi gerekmektedir.

## **2. Araştırmanın Önemi ve Amacı**

### **2.1. Araştırmanın Önemi**

Kitap okuma eylemi, yaşamın her aşamasında ihtiyaç duyulan bir beceridir. Bu beceri özellikle öğrenimi devam eden öğrenciler için daha da önem kazanmaktadır. Temel eğitimden üniversitenin sonuna kadar öğrencilerin okuma alışkanlığını edinmeleri sağlanması gerekmektedir. Öğrencilerin hayat boyu kitap okumalarını sağlamak amacı ile onlara rol model olmak gerekmektedir. Öğrencilerin ne okudukları kadar ne tür kitap okudukları da önemlidir. Hangi konu ve türlere yönelik eğilimlerinin olduğunun bilinmesi, öğrencilerin doğru ve etkili okumalarına katkı sağlayacaktır. Bu bağlamda ortaokul öğrencilerinin okuma eğilimlerinin tespitini amaçlayan bu çalışmanın benzerlerinin her kademedeki yapılması önem taşımaktadır.

## 2.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışma, ortaokul öğrencilerinin kitap seçme eğilimlerinin tespitini amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır;

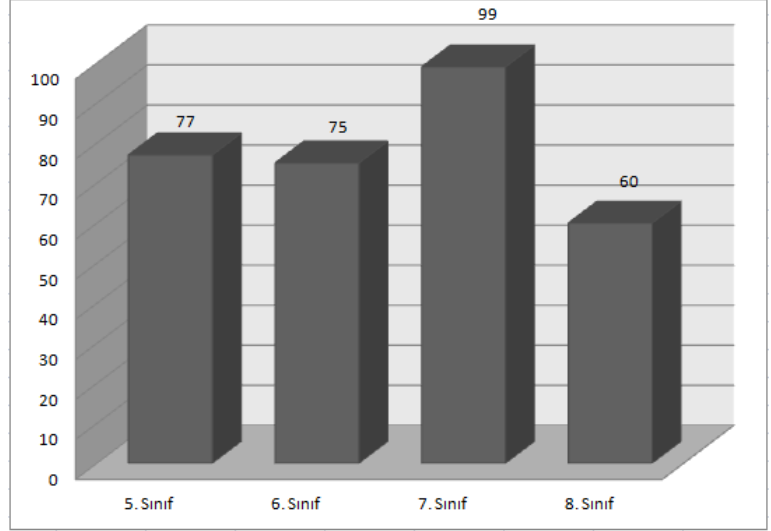
1. 5. sınıfta öğrenim gören kız öğrencilerin en çok okudukları ilk 10 kitap nelerdir?
2. 5. sınıfta öğrenim gören erkek öğrencilerin en çok okudukları ilk 10 kitap nelerdir?
3. 5. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin en çok okudukları 10 kitabın tür dağılımı nasıldır?
4. 6. sınıfta öğrenim gören kız öğrencilerin en çok okudukları ilk 10 kitap nelerdir?
5. 6. sınıfta öğrenim gören erkek öğrencilerin en çok okudukları ilk 10 kitap nelerdir?
6. 6. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin en çok okudukları 10 kitabın tür dağılımı nasıldır?
7. 7. sınıfta öğrenim gören kız öğrencilerin en çok okudukları ilk 10 kitap nelerdir?
8. 7. sınıfta öğrenim gören erkek öğrencilerin en çok okudukları ilk 10 kitap nelerdir?
9. 7. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin en çok okudukları 10 kitabın tür dağılımı nasıldır?
10. 8. sınıfta öğrenim gören kız öğrencilerin en çok okudukları ilk 10 kitap nelerdir?
11. 8. sınıfta öğrenim gören erkek öğrencilerin en çok okudukları ilk 10 kitap nelerdir?
12. 8. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin en çok okudukları 10 kitabın tür dağılımı nasıldır?

## 2. Yöntem

Bu çalışmada, ortaokul öğrencilerinin kitap okuma eğilimlerinin tespiti amaçlanmaktadır. Bu çalışma betimsel bir çalışma olup, çalışmada ise *tarama modeli* kullanılmıştır. Tarama modeli, var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlar. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Bilinmek istenen şey vardır ve oradadır. Önemli olan, onu uygun bir biçimde “gözleyip” belirleyebilmektir (Karasar, 2010,77). Christensen ve diğerlerine (2015,368) göre tarama araştırması; zaman içinde gerçekleşen değişiklikleri ya da belirli bir durumun iç yüzünü ortaya çıkarmayı amaçlar.

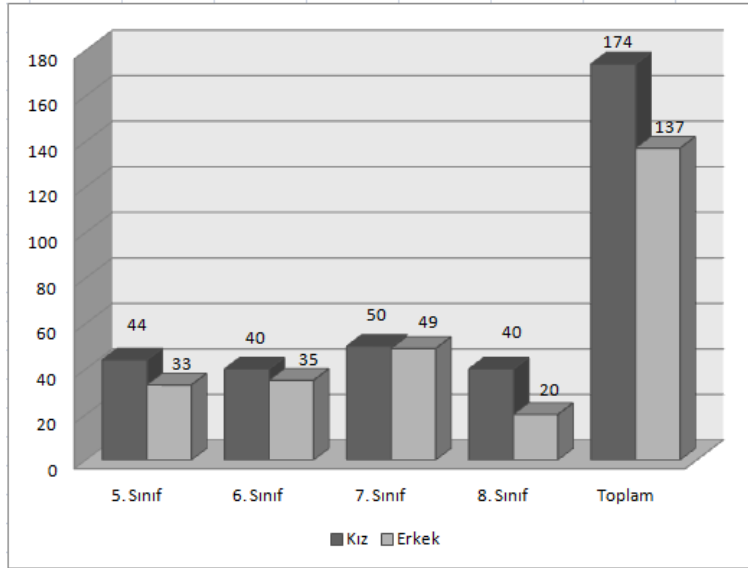
## 2.1. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Uşak ili merkez ilçesinde yer alan bir devlet okulunda öğrenim gören 311 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışmaya katılan öğrencilerin cinsiyet dağılımı Grafik 1’de gösterilmektedir.



**Grafik 1.** Çalışma grubunun sınıf dağılımı

Grafik 1 incelendiğinde çalışmaya katılanların sınıf dağılımı görülmektedir. Buna göre 77 öğrenci 5. sınıfta, 75 öğrenci 6. sınıfta, 99 öğrenci 7. sınıfta ve 60 öğrenci ise 8. sınıfta öğrenim görmektedir. Veri alınan okulda öğrenim gören öğrenci sayısı 475’tir. Veri alınan öğrenci sayısı ise 311’dir. Veri alınan öğrencilerin sayısı, okuldaki tüm öğrencilerin sayısının %65’ini oluşturmaktadır. Veri alınamayan toplam öğrenci sayısı 164’tir. Veri alınamayan bu öğrencilerin e-okul sisteminde kitap sayıları sıfır olarak görülmektedir.



**Grafik 2.** Katılımcıların cinsiyet dağılımı

Grafik 2 incelendiğinde veri alınan öğrencilerden kız öğrencilerinin sayısının erkek öğrencilere oranla daha fazla olduğu görülmektedir.

## 2.2. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak MEB'in resmi e-okul sisteminde yer alan ve sınıf rehber öğretmenleri tarafından oluşturulan sınıf kitaplığından yararlanılmıştır. Bu çalışma, 2018-2019 eğitim-öğretim yılı 1. dönemin sonunda (veriler Ocak 2019'da alınmıştır) sınıf rehber öğretmenleri tarafından e-okul sisteminde yer alan sınıf kitaplığına işlenen kitaplar ve 5 aylık süre ile sınırlandırılmıştır.

## 2.2. Verilerin Elde Edilmesi ve Analizi

Verilerin elde edilmesi aşamasında, ilk olarak sınıf rehber öğretmenleri ile birlikte e-okul'a girilmiştir. İkinci olarak, araştırmacı tarafından öğrencilerin 2018 Eylül ayından 2019 Ocak ayına kadar okudukları kitapların kayıt altına alındığı sınıf kitaplığına erişim sağlanmıştır. Burada her bir öğrencinin okuduğu kitap isimleri, sayfaları ve okuduğu kitap türlerinin görüldüğü bir bölüm yer almaktadır. Bu bölüm araştırmacıya hangi öğrencinin kaç kitap okuduğunu ve türlerini öğrenme imkânı sağlamıştır. Araştırmacı her bir öğrencinin, 2018 Eylül ayından 2019 Ocak ayına kadar olan zaman diliminde okuduğu kitapların isimlerini ve türlerini A4 kâğıdına yazmıştır. Araştırma yapılan okulda öğrenim gören 475 öğrencinin e-okul sınıf kitaplığı bölümü tek tek incelenmiş olup toplam 311 öğrencinin e-okul sınıf kitaplığı bölümünde en az bir kitap okuduğu ve 164 öğrencinin hiç kitap okumadığı tespit edilmiştir. Bu aşamanın sonunda araştırmacı, 311 öğrencinin hangi sınıfta olduğuna, cinsiyetine, kaç kitap okuduğuna ve okudukları kitapların türlerine yönelik veriler elde etmiştir.

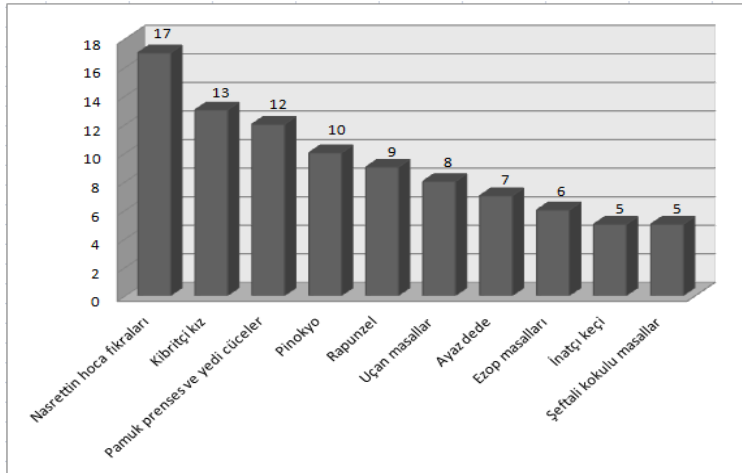


Verilerin analizi aşamasında, ilk olarak araştırmacı tarafından bir Excel dosyası oluşturulmuştur. Oluşturulan bu Excel dosyasına elde edilen veriler sınıf düzeyi bazında işlenmiştir. Bu Excel dosyasında her sınıf düzeyinde kaç farklı kitap okunduğu, kadın ve erkek katılımcıların en çok hangi kitabı okuduğu, kitap türü bazındaki dağılımı yer almaktadır. Analiz aşamasının sonunda, araştırmanın alt problemlerine yönelik grafik görselleri oluşturulmuştur. Oluşturulan bu grafikler yorumları ile birlikte, çalışmanın bulgular kısmında paylaşılmıştır.

### 3. Bulgular

#### 3.1. Birinci alt probleme yönelik elde edilen bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi olan “5. sınıfta öğrenim gören kız öğrencilerin en çok okudukları ilk 10 kitap nelerdir?” sorusuna yönelik edilen bulgular Grafik 3’te gösterilmiştir.

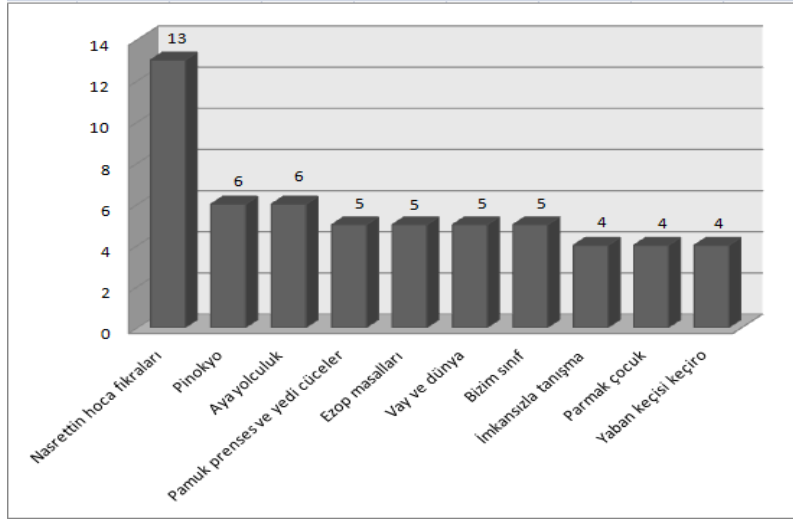


**Grafik 3.** 5. sınıfta öğrenim gören kız öğrencilerin en çok okudukları 10 kitap

E-okul sınıf kütüphanesinde yer alan verilere göre, 5. sınıfta öğrenim gören 44 kız öğrencinin 204 farklı kitap okuduğu tespit edilmiştir. Grafik 3 incelendiğinde ise 5. sınıfta öğrenim gören kız öğrencilerin en fazla “Nasrettin Hoca Fıkraları” (f:17), ikinci olarak “Kibritçi Kız” (f:13), üçüncü olarak ise “Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler” (f:12) adlı kitapları okudukları görülmektedir. Kız öğrencilerin en fazla okudukları ikinci (Kibritçi Kız) ve üçüncü (Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler) kitaba bakıldığında kahramanlarının kendi hemcinsleri olan kitapları okumayı tercih ettikleri görülmektedir.

#### 3.2. İkinci alt probleme yönelik elde edilen bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi olan “5. sınıfta öğrenim gören erkek öğrencilerin en çok okudukları ilk 10 kitap nelerdir?” sorusuna yönelik edilen bulgular Grafik 4’te gösterilmiştir

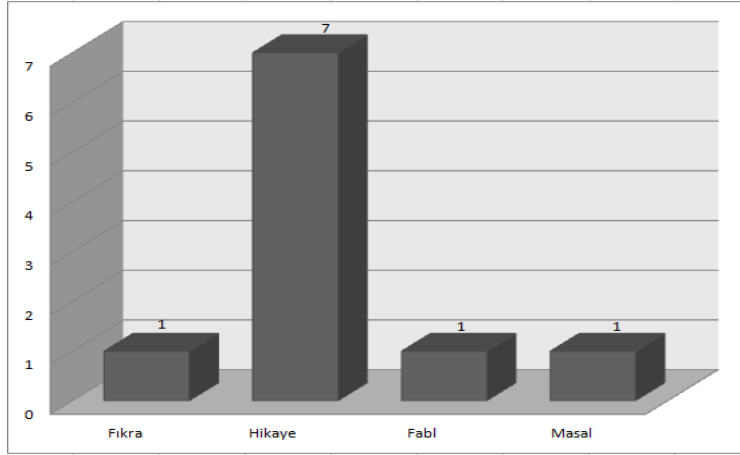


**Grafik 4.** 5. sınıfta öğrenim gören kız öğrencilerin en çok okudukları 10 kitap

E-okul sınıf kütüphanesinde yer alan verilere göre, 5. sınıfta öğrenim gören 33 erkek öğrencinin 108 farklı kitap okuduğu tespit edilmiştir. Grafik 4 incelendiğinde ise 5. sınıfta öğrenim gören erkek öğrencilerin en fazla “Nasrettin Hoca Fıkraları” (f: 13), ikinci olarak “Pinokyo” (f: 6), üçüncü olarak ise “Aya yolculuk” (f: 6) adlı kitapları okudukları görülmektedir. Erkek öğrencilerin en çok okudukları ilk üç kitap (Nasrettin Hoca Fıkraları, Pinokyo ve Aya Yolculuk) incelendiğinde, bu kitapların ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin yaş aralığına (10-11) uygun olduğu görülmektedir.

### 3.3. Üçüncü alt probleme yönelik elde edilen bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan “5. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin en çok okudukları ilk 10 kitabın tür dağılımı nedir?” sorusuna yönelik edilen bulgular Grafik 5’te gösterilmiştir.

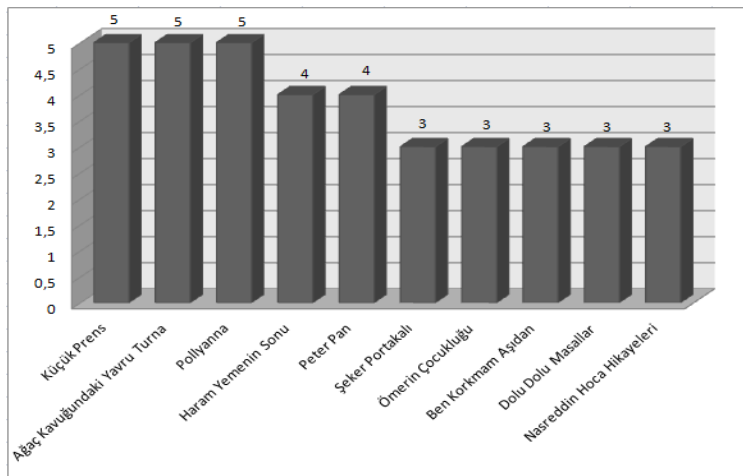


**Grafik 5.** 5. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin en çok okudukları 10 kitabın tür dağılımı

Grafik 5 incelendiğinde 5. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin en çok okudukları 10 kitabın tür dağılımı görülmektedir. Öğrencilerin en fazla “Hikâye” (f: 7) kitaplarını okumayı tercih ettikleri sonucuna ulaşılmaktadır. İlk 10 kitap arasında “ Fıkra ”, “ Fabl ” ve “ Masal ” türlerinden birer kitap yer almaktadır. 5. sınıf öğrencilerinin yaş aralıkları göz önüne alındığında, öğrencilerin en fazla “Hikâye” türü kitapları okumaları beklenen bir sonuç olmuştur.

### 3.4. Dördüncü alt probleme yönelik elde edilen bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi olan “6. sınıfta öğrenim gören kız öğrencilerin en çok okudukları ilk 10 kitap nelerdir?” sorusuna yönelik edilen bulgular Grafik 6’da gösterilmiştir.

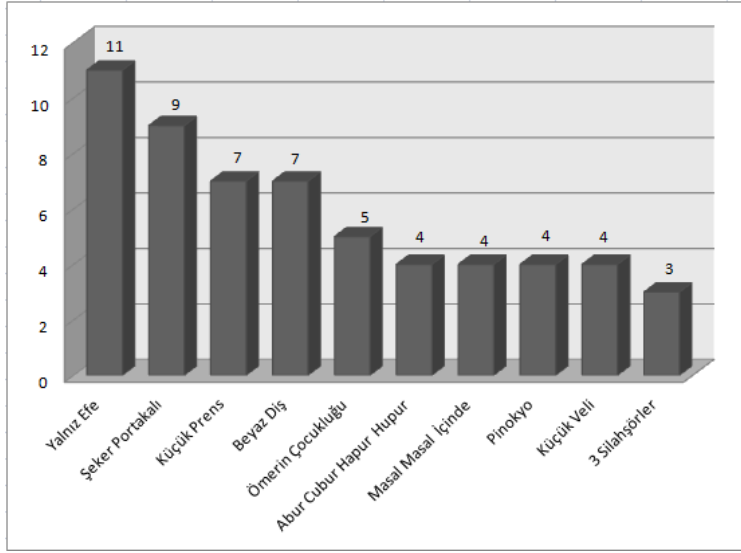


**Grafik 6.** 6. sınıfta öğrenim gören kız öğrencilerin en çok okudukları 10 kitap

E-okul sınıf kütüphanesinde yer alan verilere göre, 6. sınıfta öğrenim gören 40 kız öğrencinin 199 farklı kitap okuduğu tespit edilmiştir. Grafik 6 incelendiğinde ise 6. sınıfta öğrenim gören kız öğrencilerin en fazla “Küçük Prens” (f: 5), ikinci olarak “Ağaç kavuğunda Turna” (f: 6), üçüncü olarak ise “Pollyanna” (f: 6) adlı kitapları okudukları görülmektedir.

### 3.5. Beşinci alt probleme yönelik elde edilen bulgular

Araştırmanın beşinci alt problemi olan “6. sınıfta öğrenim gören erkek öğrencilerin en çok okudukları ilk 10 kitap nelerdir?” sorusuna yönelik edilen bulgular Grafik 7’de gösterilmiştir.

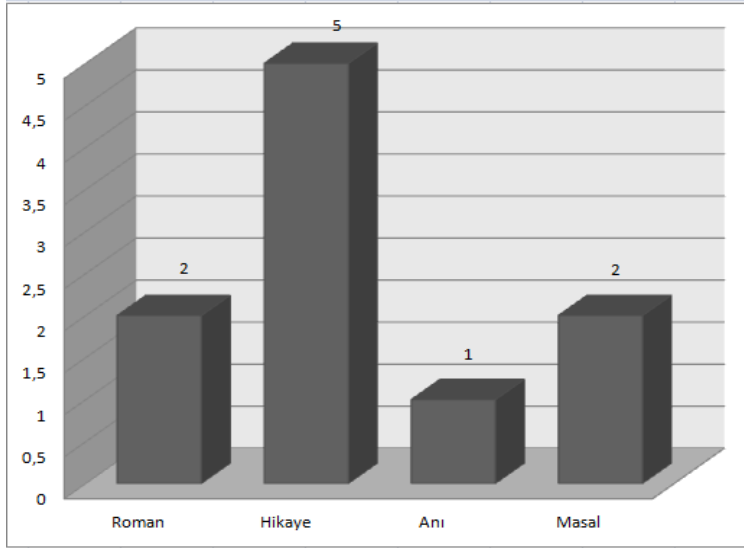


**Grafik 7.** 6. sınıfta öğrenim gören erkek öğrencilerin en çok okudukları 10 kitap

E-okul sınıf kütüphanesinde yer alan verilere göre, 6. sınıfta öğrenim gören 35 erkek öğrencinin 154 farklı kitap okuduğu tespit edilmiştir. Grafik 7 incelendiğinde ise 6. sınıfta öğrenim gören erkek öğrencilerin en fazla “Yalnız Efe” (f: 11), ikinci olarak “Şeker Portakalı” (f: 9), üçüncü olarak ise “Küçük Prens” (f: 7) adlı kitapları okudukları görülmektedir.

### 3.6. Altıncı alt probleme yönelik elde edilen bulgular

Araştırmanın altıncı alt problemi olan “6. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin en çok okudukları ilk 10 kitabın tür dağılımı nedir?” sorusuna yönelik edilen bulgular Grafik 8’de gösterilmiştir.

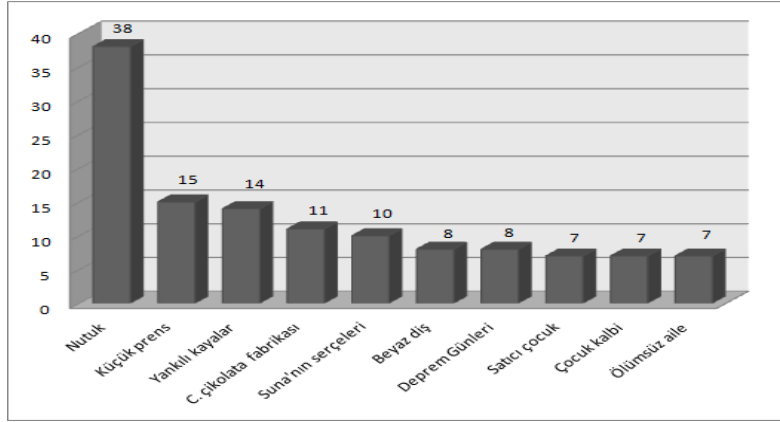


**Grafik 8.** 6. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin en çok okudukları 10 kitabın tür dağılımı

Grafik 8 incelendiğinde 6. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin en çok okudukları 10 kitabın tür dağılımı görülmektedir. Öğrencilerin en fazla “Hikâye” (f: 5) kitaplarını okumayı tercih ettikleri sonucuna ulaşılmaktadır. İlk 10 kitap arasında “Roman” ve “Masal” türlerinden ikişer, “Anı” türünden ise bir kitap yer aldığı görülmektedir. Bu elde edilen veriler ile 5. sınıf öğrencilerinin en çok okuduğu 10 kitabın tür dağılımı karşılaştırıldığında, “Hikâye” türü yine en çok tercih edilen tür olmuştur. Ayrıca 6. sınıf öğrencilerinin en çok okuduğu 10 kitap içinde “Roman” ve “Anı” türünden kitaplarda yer almıştır.

### **3.7. Yedinci alt probleme yönelik elde edilen bulgular**

Araştırmanın yedinci alt problemi olan “7. sınıfta öğrenim gören kız öğrencilerin en çok okudukları ilk 10 kitap nelerdir?” sorusuna yönelik edilen bulgular Grafik 9’da gösterilmiştir.

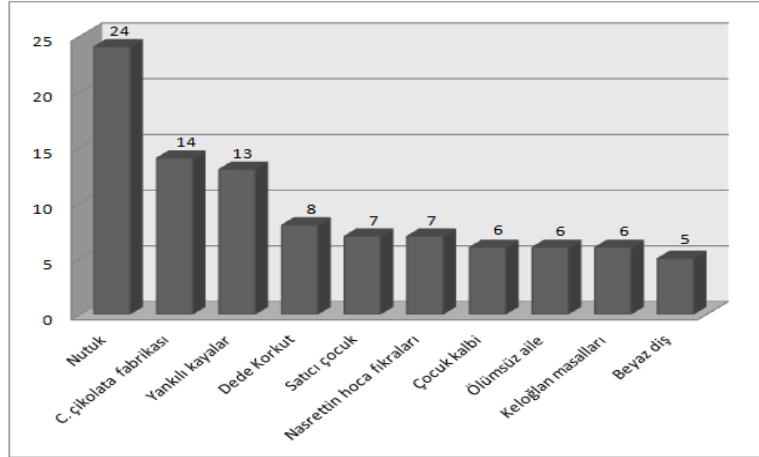


**Grafik 9.** 7. sınıfta öğrenim gören kız öğrencilerin en çok okudukları 10 kitap

E-okul sınıf kütüphanesinde yer alan verilere göre, 7. sınıfta öğrenim gören 50 kız öğrencinin 167 farklı kitap okuduğu tespit edilmiştir. Grafik 9 incelendiğinde ise 7. sınıfta öğrenim gören kız öğrencilerin en fazla “Nutuk” (f: 38), ikinci olarak “Küçük Prens” (f: 15), üçüncü olarak ise “Yankılı Kayalar” (f: 14) adlı kitapları okudukları görülmektedir.

### 3.8. Sekizinci alt probleme yönelik elde edilen bulgular

Araştırmanın sekizinci alt problemi olan “7. sınıfta öğrenim gören erkek öğrencilerin en çok okudukları ilk 10 kitap nelerdir?” sorusuna yönelik edilen bulgular Grafik 10’da gösterilmiştir.



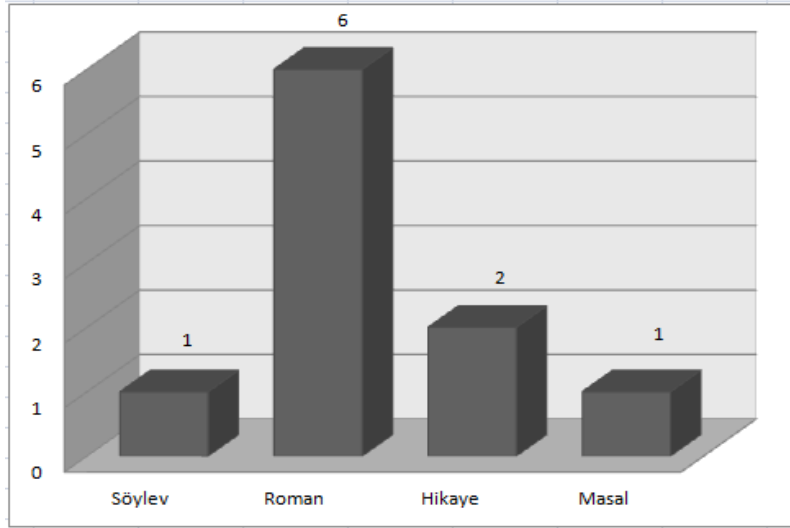
**Grafik 10.** 7. sınıfta öğrenim gören erkek öğrencilerin en çok okudukları 10 kitap

E-okul sınıf kütüphanesinde yer alan verilere göre, 7. sınıfta öğrenim gören 49 erkek öğrencinin 141 farklı kitap okuduğu tespit edilmiştir. Grafik 10 incelendiğinde ise 7. sınıfta öğrenim gören erkek öğrencilerin en fazla “Nutuk” (f: 24), ikinci olarak

“Charlie’nin Çikolata Fabrikası” (f: 14), üçüncü olarak ise “Yankılı Kayalar” (f: 13) adlı kitapları okudukları görülmektedir.

### 3.9. Dokuzuncu alt probleme yönelik elde edilen bulgular

Araştırmanın yedinci alt problemi olan “7. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin en çok okudukları ilk 10 kitabın türü nedir?” sorusuna yönelik elde edilen bulgular Grafik 11’de gösterilmiştir.

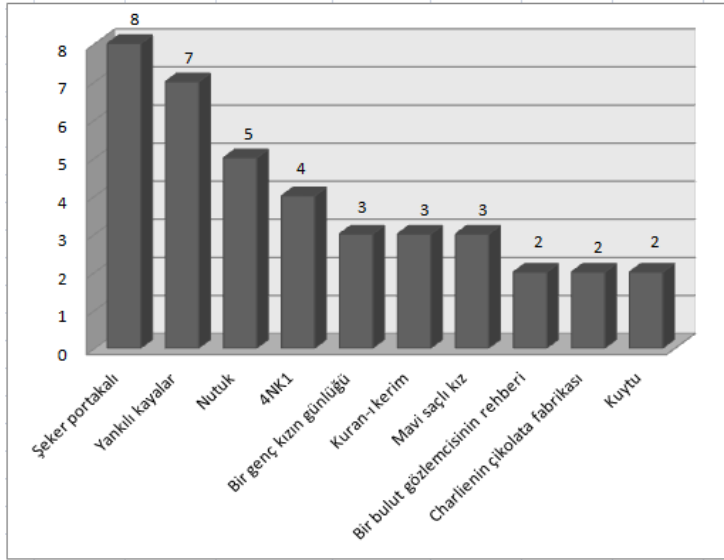


**Grafik 11.** 7. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin en çok okudukları 10 kitabın tür dağılımı

Grafik 11 incelendiğinde 7. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin en çok okudukları 10 kitabın tür dağılımı görülmektedir. Öğrencilerin en fazla “Roman” (f: 6) kitaplarını okumayı tercih ettikleri sonucuna ulaşılmaktadır. İlk 10 kitap arasında “ Hikâye” türünden iki, “ Söylev ” ve “ Masal ” türlerinden ise birer kitap yer aldığı görülmektedir. Bu elde edilen veriler ile 5. ve 6. sınıf öğrencilerinin en çok okuduğu 10 kitabın tür dağılımı karşılaştırıldığında, “Roman” türü kitaplar en çok tercih edilen tür olmuştur. 5. ve 6. sınıf öğrencilerinin en çok tercih ettiği “Hikâye” türü kitapların az tercih edildiği görülmektedir.

### 3.10. Onuncu alt probleme yönelik elde edilen bulgular

Araştırmanın onuncu alt problemi olan “8. sınıfta öğrenim gören kız öğrencilerin en çok okudukları ilk 10 kitap nelerdir?” sorusuna yönelik elde edilen bulgular Grafik 12’de gösterilmiştir.

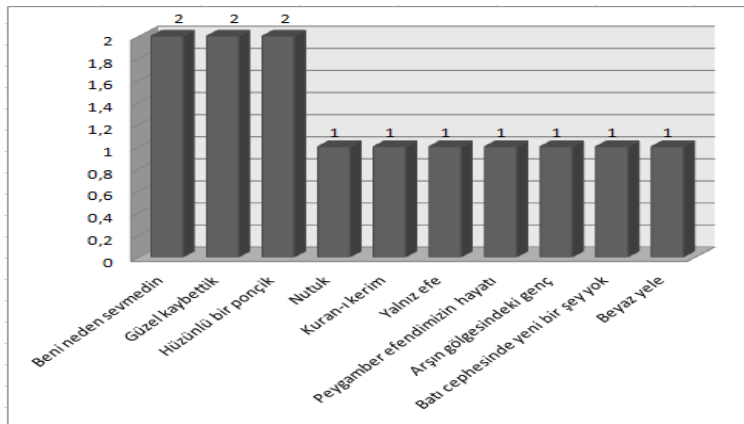


**Grafik 12.** 8.sınıfta öğrenim gören kız öğrencilerin en çok okudukları 10 kitap

E-okul sınıf kütüphanesinde yer alan verilere göre, 8. sınıfta öğrenim gören 40 kız öğrencinin 58 farklı kitap okuduğu tespit edilmiştir. Grafik 12 incelendiğinde ise 8. sınıfta öğrenim gören kız öğrencilerin en fazla “Şeker Portakalı ” (f: 8), ikinci olarak “Yankılı Kayalar” (f: 7), üçüncü olarak ise “Nutuk” (f: 5) adlı kitapları okudukları görülmektedir.

### 3.10. On birinci alt probleme yönelik elde edilen bulgular

Araştırmanın on birinci alt problemi olan “8. sınıfta öğrenim gören erkek öğrencilerin en çok okudukları ilk 10 kitap nelerdir?” sorusuna yönelik edilen bulgular Grafik 13’te gösterilmiştir.



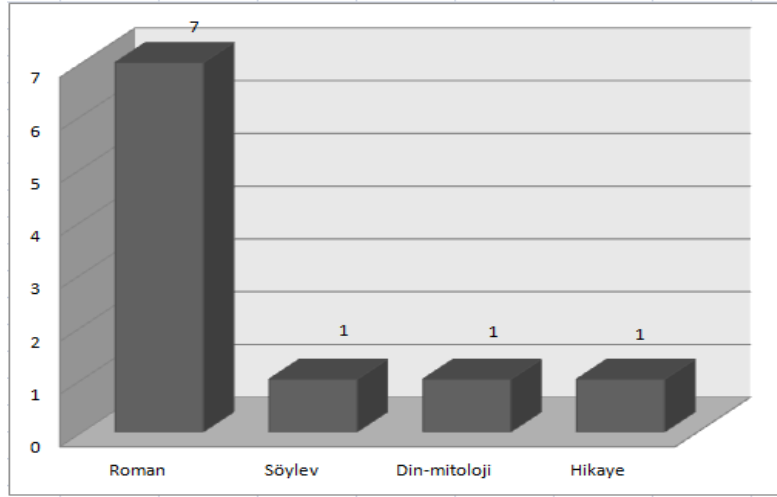
**Grafik 13.** 8. sınıfta öğrenim gören erkek öğrencilerin en çok okudukları 10 kitap



E-okul sınıf kütüphanesinde yer alan verilere göre, 8. sınıfta öğrenim gören 20 erkek öğrencinin 22 farklı kitap okuduğu tespit edilmiştir. Grafik 13 incelendiğinde ise 8. sınıfta öğrenim gören erkek öğrencilerin en fazla “Beni Neden Sevmedin” (f: 2), ikinci olarak “Güzel Kaybettik” (f: 2), üçüncü olarak ise “Hüzünlü Bir Ponçık” (f: 2) adlı kitapları okudukları görülmektedir.

### 3.9. On ikinci alt probleme yönelik elde edilen bulgular

Araştırmanın on ikinci alt problemi olan “8. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin en çok okudukları ilk 10 kitabın türü nedir?” sorusuna yönelik edilen bulgular Grafik 14’te gösterilmiştir.



**Grafik 14.** 8. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin en çok okudukları 10 kitabın tür dağılımı

Grafik 14 incelendiğinde 6. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin en çok okudukları 10 kitabın tür dağılımı görülmektedir. Öğrencilerin en fazla “Roman” (f: 7) kitaplarını okumayı tercih ettikleri sonucuna ulaşılmaktadır. İlk 10 kitap arasında “ Hikâye”, “ Söylev ” ve “ Dini-mitoloji ” türlerinden ise birer kitap yer aldığı görülmektedir.

### 4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu araştırmada, ortaokul öğrencilerinin okuma eğilimlerinin tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmaya dâhil edilen 77 beşinci sınıf öğrencisinin beş aylık süre zarfında toplam 312 farklı kitap okuduğu tespit edilmiştir. Bu rakam beşinci sınıf öğrenci sayısı ile oranlandığında bir öğrencinin beş aylık zaman diliminde ortalama (X:4,05) adet kitap okuduğu görülmektedir. 75 altıncı sınıf öğrencisi ise 353 farklı kitap okumuştur. Okunan kitap sayısı altıncı sınıf öğrenci sayısına oranlandığında, bir öğrencinin beş aylık süre içerisinde ortalama (X:4,7) adet kitap okuduğu görülmektedir. 99 yedinci sınıf öğrencisi toplam 308 farklı kitap okumuştur. Öğrenci sayısı kitap sayısına

oranlandığında, bir öğrencinin (X:3,1) adet kitap okuduğu tespit edilmiştir. 60 sekizinci sınıf öğrencisi ise 80 farklı kitap okumuştur. Sekizinci sınıf öğrenci sayısının kitap sayısına oranı bakıldığında, bir öğrencinin (X:1,3) adet kitap okuduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Araştırmaya katılan 311 öğrenci toplam 1053 kitap okumuştur. Ancak aynı kitaplar bu listeden çıkarıldığında katılımcıların toplam 735 farklı kitap okuduğu sonucuna ulaşılmıştır. 735 farklı kitap araştırmaya katılan öğrenci sayısına oranlandığında, bir öğrencinin beş aylık süreçte aylık (X: 2,3) adet kitap okuduğu görülmektedir. Yılmaz'ın (1993) çalışmasında Amerikan Kütüphanecilik Derneğinin (ALA) geliştirdiği ölçütlerden yararlanarak oluşturduğu kriterlere göre araştırmaya katılan öğrencilerin okuma düzeylerinin "az okuyan okuyucu" düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlar çerçevesinde öğrencilerin kitap okuma oranlarının düşük olduğu ve gelişmiş ülkeler ile kıyaslandığında bu oranın alt seviyelerde kaldığı görülmektedir. Bu sonuç kitap okumanın henüz ortaokul öğrencileri arasında alışkanlığa dönüşmediğini göstermektedir.

Okuma eğilimlerinin tespitini amaçlayan bu araştırmadan elde edilen bulgulardan hareketle, hem kız hem de erkek öğrencilerin hemcinslerine okudukları kitapları tavsiye ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Ortaokul öğrencilerinin yaş aralığı (10-14) düşünüldüğünde, bu yaşlardaki çocukların rol model olarak öğrenmeyi gerçekleştirdikleri bilinen bir gerçektir. Kültür Bakanlığının 2011 yılında Türkiye genelinde 26 ilde 6212 kişi ile yapmış olduğu araştırma bunu desteklemektedir. Bu araştırmanın bulgularına göre, katılımcıların %61,5'i tavsiye edilen kitapları okuduğunu belirtmiştir. Bu durumu destekleyen bir bulguyu Deniz (2015) yaptığı araştırmasında elde etmiştir. 382 ortaokul öğrencisi üzerinde yapılan bu araştırmanın sonucunda, katılımcıların %36'sı ailelerinden, %25'i öğretmenlerinden, %19,9'u arkadaşlarından ve %9,5'i ise medyadan etkilenecek kitap okudukları tespit edilmiştir.

Öğrencilerin okuma eğilimleri sonuçları incelendiğinde, beşinci sınıfta öğrenim gören hem kız öğrencilerin hem de erkek öğrencilerin en fazla "Nasrettin Hoca Fıkraları" adlı kitabı okuduğu görülmektedir. Bu sonuca benzer bir bulgu Duran ve Sezgin'in (2012) 4. ve 5. sınıfta öğrenim gören toplam 315 öğrenciye yönelik yaptıkları araştırmada elde edilmiştir. Bu çalışmada, "Nasrettin Hoca Fıkraları"nın en çok tercih edilen kitaplar arasında yer aldığı görülmektedir. Yine Arı ve Okur'un (2013) yaptığı araştırmada "Nasrettin Hoca Fıkraları" en çok okunan kitaplar arasında yer almaktadır.

Altıncı sınıfta öğrenim gören kız öğrencilerin en fazla "Küçük Prens" adlı kitabı, erkek öğrencilerin ise "Yalnız Efe" adlı kitabı okudukları tespit edilmiştir. Arı ve Okur'un (2013) 20 ilde 29 okulda 1978 lise 1 öğrencisine yönelik yaptığı araştırmada "Yalnız Efe" adlı kitap en çok okunan kitaplar arasında 16. sırada yer almaktadır.

Yedinci sınıfta öğrenim gören hem kız hem de erkek öğrencilerin en fazla "Nutuk" adlı kitabı okuduğu görülmektedir. Sekizinci sınıfta öğrenim gören kız öğrencilerin en fazla "Şeker Portakalı", erkek öğrencilerin ise "Beni Neden Sevmedin" adlı kitabı okuduğu

sonucuna ulaşılmıştır. Arı ve Okur'un (2013) yaptığı araştırmada "Şeker Portakalı" adlı kitap en çok okunan kitaplar arasında 13. sırada yer almaktadır.

Öğrencilerin okuduğu kitapların tür eğilimlerine bakıldığında, ortaokul öğrencilerinin en fazla "Hikâye" ve "Roman" türünden kitapları okumayı tercih ettiği görülmektedir. Alanda yapılan birçok araştırma (Acıyan, 2008; Ayyıldız, Bozkurt ve Canlı, 2006; Balcı, 2009; Coşkun, Karakoç ve Zorbaz, 2007; Demirer, Çintaş Yıldız ve Sünbül, 2011; İşcan, Arıkan ve Küçükaydın, 2013; Kuş ve Türkyılmaz, 2010; Mavi, 1995; Özkaya ve Çetin, 2014; Temizyürek, Çolakoğlu ve Coşkun, 2013; Yalınkılıç ve Ülper, 2011) bu bulguyu destekler niteliktedir. Ayrıca MEB Eğitim Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı (EARGED) tarafında 2007 yılında 13 il kapsamında toplam 1120 öğrenci üzerinde yapılan araştırmadan elde edilen verilere göre katılımcıların %71,13'ü (f: 749) "Roman" türünü tercih ettiğini belirtmiştir. Ortaokul öğrencilerinin okuma eğilimlerinin tespitini amaçlayan bu araştırmadan elde edilen sonuçtan da anlaşılacağı üzere öğrenciler belli türlere yoğunlaşırken bazı türleri ise hiç tercih etmediği görülmektedir

### Öneriler

- Ortaokul çağındaki öğrencilerin özellikle ekran grubundan çok etkilendiği düşünüldüğünde, Türkçe öğretmenleri birbirlerine yaş düzeylerine uygun kitapları önermeleri hususunda öğrencilerini teşvik etmelidir.
- Ayrıca Türkçe öğretmenleri öğrencilerin yaş grubuna ve ilgilerine yönelik okuma listeleri tavsiye etmelidir.
- Öğrencilerin çoğunlukla "Roman ve Hikâye" türlerini okuduğu görülmektedir. Bu durum öğrencilerin duygu ve düşünce dünyalarının sınırlı düzeyde gelişmesine sebep olabilir. Bu noktada Türkçe ve sınıf öğretmenlerine düşen önemli görevler bulunmaktadır. Öğrencilerin tercih etmediği diğer türleri cazip hale getirecek etkinlikler düzenlemelidirler.
- Öğrenciler, sınıf ortamında kitaplık oluşturmaları konusunda teşvik edilmelidir.

### Kaynakça

- Acıyan, A. A. (2008). *Ortaöğretim öğrencilerinin okuma alışkanlıkları ve akademik başarı düzeyi arasındaki ilişki* (Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Akyol, H. (2005). *Türkçe ilkokuma yazma öğretimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Alpay, M.(1991). *Kütüphane: Dünü Yarına Bağlayan Köprü*. İstanbul: Türk Kütüphaneciler Derneği.
- Arı, G. ve Okur, A. (2013). "Öğrencilerin İlköğretim 100 Temel Eseri Okuma Durumu", *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl: 17, Sayı: 3, Ss 307-328.
- Aytaş, G.(2003). Okuma Gelişiminde Çocuk Edebiyatının Rolü. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 13. sayı.
- Ayyıldız, M., Bozkurt, Ü. ve Canlı, S. (2006). Okuma kültürü üzerine bir araştırma. *Milli Eğitim*, 169, 277- 296.
- Balcı, A. (2009). *İlköğretim 8. Sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlık ve ilgileri üzerine bir araştırma* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bamberger, R.(1990). *Okuma Alışkanlığını Geliştirme*. (Çev. Bengü Çapar). Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Batur, Z. (2012). Divânü Lûgatî't-Türk'te Anlama ve Anlatma Becerilerine İlişkin Örnekler. *Turkish Studies*, 7(2), 219-231.
- Bondanza, A., Kelly, K., & Treewater, A. (1998). Means of improving reading comprehension. *Dominican College School of Education*. Retrieved from ERIC database. (ED424567).
- Bozpolat,E. (2010). Öğretmen Adaylarının Okuma Alışkanlığına İlişkin Tutumlarının Değerlendirilmesi (Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Örneği), *Zeitschriftfürdie Türken Journal of World of Turks*, Vol.2, No.1,ss.411-427.
- Coşkun, E., Karakoç, M., ve Zorbaz, K. Z. (2007). Lise birinci sınıf öğrencilerinin okuma ilgi ve alışkanlıkları. *38. Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi (10-15 Eylül 2007-Ankara) Bildiri Özetleri Kitabı*, Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu.
- Coşkun, E. (2002). Okumanın Hayatımızdaki Yeri ve Okuma Sürecinin Oluşumu, *TÜBAR*, Cilt XI, ss 231-244.

- Christensen, L.B., Johnson, R.B., & Turner, L.A. (2015). *Araştırma yöntemleri: Desen ve analiz* (Çev. Ed. A. Aypay). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Deci R. , Ryan. M ve Edward L. (1985). *Intrinsic motivation and self-determination in human behavior*. New York : Plenum.
- Demirel, Ö.(1990) *Yabancı Dil Öğretimi: ilkeler, Yöntemler, Teknikler*. Ankara: Usem Yayınları.
- Demirer. V., Çintaş Yıldız, D. ve Sünbül, A. M. (2011). İlköğretim öğrencilerinin bilgisayar ve internet kullanılan ile kitap okuma alışkanlıkları arasındaki ilişki: Konya ili örneği. *İlköğretim Online*, 10(3), 1028-1036.
- Devrimci, H.(1993) *ilkokul 5. Sınıf Çocuklarında Okuma Alışkanlığının incelenmesi* (Bilim Uzmanlığı Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Durkin, D. (1989). *Teaching them to read (fifth edition)*. Boston: Allyn and Bacon.
- Deniz, E.(2015). "Ortaokul Öğrencilerinin Kitap Okuma Alışkanlıkları", *Okuma Yazma Eğitim Araştırmaları*, 3 (2), Ss 46-64.
- Duran, E. ve Sezgin. B. (2012) "İlköğretim 4 ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıklarının Ve İlgilerinin Belirlenmesi", *Turkish Studies*, 7 (4): 1649-1662.
- Göğüş, B. (1978). *Orta Dereceli Okullarımızda Türkçe ve Yazın Eğitimi*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Göktürk, A.(1997) *Okuma Uğraşı*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Güleryüz, H. (2000). *Türkçe Programlanmış İlkokuma Yazma Öğretimi Kuram ve Uygulamaları*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Güneş, F. (2009). *Hızlı okuma ve anlamı yapılandırma*. Ankara: Nobel.
- Harris, A. J ve Sipay, E.R. (1990). *How to Increase Reading Ability. (Ninth Edition)*. New York: Longman.
- İşcan, A., Arıkan, İ. B. ve Küçükaydın, M. A. (2013). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıkları ve okumaya ilişkin tutumları. *Uluslar arası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(11), 1-16.
- Karatay, H. (2007). İlköğretim Türkçe Öğretmeni Adaylarının Okuduğunu Anlama Becerileri Üzerine Alan Araştırması (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Kavcar, C.; Oğuzkan, F. & Sever, S. (1998). *Türkçe öğretimi*. Ankara: Engin Yayınevi.
- Kuş, Z. ve Türkyılmaz, M. (2010). Sosyal bilgiler ve Türkçe öğretmeni adaylarının okuma durumları: (İlgi, alışkanlık ve okuma stratejilerini kullanım düzeyleri). *Türk Kütüphaneciliği Dergisi*, 24(1): 11-32.
- Mavi, (1995). Okuma hatalarının okuma alışkanlığına etkisi (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- May, F.B. (1986). *Reading as Communication: An Interactive Approach*. Merill.
- Özbay, M. (2007). *Türkçe özel öğretim yöntemleri II*. Ankara : Öncü Kitap.
- Öz, F. (2001). Uygulamalı Türkçe öğretimi. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Özkaya, G. P. ve Çetin, D. (2014). Türkçe öğretmeni adaylarının okuma alışkanlıkları ve kütüphane kullanımına ilişkin bir inceleme, *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1).
- Pardon, L.S. (2004). "What Every Teacher Needs to Know About Comprehension", *The Reading Teacher*, v:58, i:3, p:272(9).
- Schunk, H. D. (2009). *Öğrenme Teorileri (Çev. Mehmet Şahin)*. Ankara : Nobel Yayın Dağıtım.
- Sever, S. (2004). *Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tazebay, A. (1995). *İlkokul 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin okuma becerilerinin okuduğunu anlamaya etkisi* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Thorndike, R.L. (1973). *Reading Comprehension Education in Fifteen Countries*. New York.
- Temizkan, M. (2007). *İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Derslerinde Okuma Stratejilerinin Okuduğunu Anlama Üzerindeki Etkisi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Temizyürek, F., Çolakoğlu, K. B. ve Coşkun, S. (2013). Dokuzuncu sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlıklarının değişkenler açısından incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(2), 114-150.
- Tinker, M. A ve McCullough, C. M. (1986). *Teaching Elementary Reading*. New York : Appleton Century-Crofts.

Townsend, R.(2002). *Okuma Zenginliği (Çev: Tayfur Keskin)*, istanbul: Sistem Yayıncılık.

Ungan, S. (2008).Türkiye’de Kitap Okuma: Okuma Alışkanlığımızın Kültürel Altyapısı, *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*.

Wang J.H ve Guthire T. J. (2004). Modeling the effect of intrinsic motivation,extrinsic motivation, amount of reading, and past reading achievement on text. *Reading Research Quarterly*, Cilt 39162-186, ss. 162-186.

Wittrock, M. C. (1981). *Reading comprehension. Neuropsychological and cognitive processes of reading*. New York: Academic.

Yalınkılıç, K. ve Ülper, H. (2011). “İlköğretim 6-7-8. sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlık düzeyleri”, Samsun Sempozyumunda sunuldu. [çevrimiçi] [http://www.academia.edu/1346267/ilkogretim\\_6\\_8.\\_sinif\\_ogrencilerinin\\_okuma\\_aliskanlik\\_duzeyleri](http://www.academia.edu/1346267/ilkogretim_6_8._sinif_ogrencilerinin_okuma_aliskanlik_duzeyleri).

Yıldız, M. ve Ceviz, N. (2008). *Arapça Okuma Becerisini Geliştirme Rehberi. (2. Baskı)*. İstanbul: Elif Yayınları.

Yılmaz, B. (1993). *Okuma alışkanlığında halk kütüphanelerinin rolü*. Ankara: Kültür Bakanlığı.

[http://odsgm.meb.gov.tr/test/analizler/docs/PISA/PISA2015\\_Ulusal\\_Rapor.pdf](http://odsgm.meb.gov.tr/test/analizler/docs/PISA/PISA2015_Ulusal_Rapor.pdf)

<http://tdk.gov.tr> (Erişim tarihi: 04/03/2019)